

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA TA'LIM SOHASIDA AMALGA OSHIRILGAN ISLOHOTLAR

Ismoilov abdumalik Maxmayusuf o'g'li

Boyto'rayev Sirojiddin Usmonovich

DTPI Pedagogika fakulteti

Jismoniy madaniyat talabasi

Akhmedovdiyorbek7@gmail.com

ANNOTATSIYA

Ushbu tezisda O'zbekiston Respublikasida ta'lim sohasida amalga oshirilgan islohotlar haqida tushuncha beriladi. Ta'lim tizimining sifatini oshirish va zamonaviy talablarga moslashtirish maqsadida bir qator asosiy chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda.

Kalit so'zlar: O'zbek: O'zbekiston, ta'lim islohotlari, ta'lim sifati, o'quv dasturlari, rivojlanish strategiyalari

АБСТРАКТНЫЙ:

В данной работе рассматриваются реформы в сфере образования, проведенные в Республике Узбекистан. Проводятся основные мероприятия, направленные на повышение качества образования и соответствие современным требованиям.

Ключевые слова: Узбекистан, реформы в образовании, качество образования, учебные программы, стратегии развития.

ABSTRACT:

This thesis provides an understanding of the reforms implemented in the field of education in the Republic of Uzbekistan. A number of basic measures are being implemented in order to improve the quality of the education system and adapt it to modern requirements.

Key words: Uzbekistan, education reforms, quality of education, curricula, development strategies.

Kirish

O'zbekiston Respublikasida ta'lim sohasida so'nggi yillarda keng ko'lamli islohotlar amalga oshirildi. Ushbu islohotlar davlat rahbari tomonidan ta'lim tizimini

zamonaviylashtirish, global talablarga javob beradigan sifatli ta'lim berishni maqsad qilib qo'yadi. O'zbekistonning ta'lim sohasi o'zgarishlarni kutmoqda va bu o'zgarishlar yosh avlodga yanada yaxshi ta'lim berish imkonini beradi.

1. O'qitish metodlarini yangilash

O'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi interaktiv aloqani kuchaytirish va zamonaviy metodlardan foydalanishni joriy etish.

2. O'quv dasturlarini modernizatsiya qilish

O'quv dasturlarini real hayotdagi talablar bilan bog'lash va ko'nikmalarni rivojlantirishga qaratilgan rejalashtirish.

3. Pedagogik kadrlarning malakasini oshirish

Ustuvor treninglar va kasbiy rivojlanish dasturlarini joriy etish.

4. Xalqaro hamkorlik

Ta'lim sohasida xalqaro tajribalarni o'rganish va yanada rivojlanishga erishish.

Ta'lim to'g'risidagi yangi qonunning asosiy farqlari haqida qisqacha ma'lumot:

Birinchi, ta'lim olish shakllarining tasnifi kengaytirildi:

1. Ishlab chiqarishdan ajralgan (kunduzgi) va ajralmagan holda (sirtqi, kechki, masofaviy);
2. Nazariy - ta'lim tashkiloti negizida, amaliy - ta'lim oluvchining ish joyida birga olib boriladigan dual ta'lim;
3. Oilada ta'lim olish va mustaqil ta'lim olish;

Katta yoshdagilarni o'qitish va ularga ta'lim berish;

1. Jismoniy, aqliy, sensor (sezgi) yoki ruhiy nuqsonlari bo'lgan bolalar (shaxslar) uchun inklyuziv ta'lim;
2. Eksternat tartibidagi ta'lim - o'quv dasturlarini mustaqil ravishda o'zlashtirishni o'z ichiga olib, uning yakunlari bo'yicha ta'lim oluvchilardan davlat ta'lim muassasalarida yakuniy va davlat attestasiyalaridan o'tish;
3. Mudofaa, xavfsizlik va huquqni muhofaza qilish faoliyati sohasida kadrlar tayyorlash.

Ikkinchi, Vazirlar Mahkamasi, ta'lim sifatini nazorat qilish davlat inspeksiyasi (ta'lim inspeksiyasi), prezident, ijod va ixtisoslashtirilgan maktablarni rivojlantirish

agentligi, shuningdek soha vazirliklari va mahalliy davlat hokimiyati organlarining vakolatlari tafsilotlari bilan aniqlashtirildi.

1. Uchinchidan, ta'lim jarayonining barcha ishtirokchilarining huquqiy maqomiga ko'proq e'tibor qaratilgan:
2. Ta'lim tashkilotlari – ularni tashkil etish, qayta tashkil etish va tugatish, Ustavga talablar;
3. Pedagogik xodimlar, ta'lim oluvchilar, ularning ota-onalari va boshqa qonuniy vakillari – huquqlar, majburiyatlar va kafolatlar bo'yicha. Ta'lim-tarbiya jarayoni ishtirokchilarini ijtimoiy himoya qilish chora-tadbirlari belgilangan
4. To'rtinchidan, davlat ta'lim standartlari va talablari, o'quv jarayoniga o'quv rejalari va dasturlarini, ta'lim sohasiga eksperimental va innovasion faoliyat ta'limni joriy etish bilan bog'liq masalalar tartibga solingan. O'qishga qabul qilish, jumladan maqsadli qabul qilish mexanizmi bayon etilgan

Beshinchidan, davlat tomonidan tartibga solish va nazorat qilish dastaklari reglamentlangan: A) birinchilarga quyidagilar kiradi: Nodavlat ta'lim tashkilotlarining faoliyatini lisenziyalash – lisenziyalar ta'lim inspeksiyasi tomonidan cheklanmagan muddatga, har bir ta'lim turi uchun alohida beriladi; Ta'lim tashkilotlarini attestasiyadan va davlat akkreditatsiyasidan o'tkazish – ta'lim inspeksiyasi tomonidan 5 yil muddatga amalga oshiriladi. Bunda nodavlat ta'lim tashkilotlari lisenziya olingan kundan e'tiboran 5 yil davomida akkreditatsiyadan o'tgan deb hisoblanadi, bu muddat tugagach, ushbu attestasiya va akkreditatsiyadan o'tkaziladi. Davlat akkreditatsiyasidan o'tgan tashkilotlar maxsus reestrga kiritiladi, bu haqdagi ma'lumotlar ta'lim inspeksiyasining saytiga joylashtiriladi; Xorijiy davlatda 1992 yil 1 yanvardan keyin olingan ta'lim to'g'risidagi hujjat tan olish, shuningdek ta'lim sohasidagi rasmiy hujjatlarga apostil qo'yish. Tan olish va apostil qo'yish ham ta'lim inspeksiyasi vakolatiga kiradi;

B) ta'lim inspeksiyasi quyidagilarga haqli: Nodavlat ta'lim tashkilotlarida ta'lim-tarbiya jarayonining sifatini nazorat qilish va monitoringini amalga oshirish – biznes-ombudsmanni xabardor qilgan holda; Ta'lim tashkilotlari tomonidan berilayotgan ta'limning mazmuni va sifati ta'lim to'g'risidagi qonun hujjatlariga nomuvofiqligini aniqlagan hollarda – ularni bartaraf etish yuzasidan ularga taqdimnomalar kiritish. Taqdimnoma bajarilmagan taqdirda - ta'lim tashkilotining davlat akkreditatsiyasi to'g'risidagi sertifikatini bekor qilish

Kadrlar tayyorlashning milliy modeli 1. Shaxs 2. Davlat va jamiyat 3. Uzluksiz ta'lim
4. Uzluksiz ta'limni tashkil etish va rivojlantirish printsiplari 5. Uzluksiz ta'limni isloh
qilish yo'nalishlari

6. Uzluksiz ta'lim tizimi va turlari. Maktabgacha ta'lim. Umumiy o'rta ta'lim. O'rta
maxsus, kasb-hunar ta'limi Oliy ta'lim Oliy o'quv yurtidan keyingi ta'lim Kadrlar
malakasini oshirish va ularni qayta tayyorlash maktabdan tashqari ta'lim 7. Kadrlar
tayyorlash tizimida fan 8. Kadrlar tayyorlash tizimida ishlab chiqarish

Kadrlar tayyorlashning milliy modeli

Shaxs

1. Kadrlar tayyorlash tizimining bosh sub'ekti va ob'ekti, ta'lim sohasidagi
hizmatlarning iste'molchisi va ularni amalga oshiruvchi

Davlat va jamiyat

2. Ta'lim va kadrlar tayyorlash tizimining faoliyatini tartibga solish va nazorat qilishni
amalga oshiruvchi kadrlar tayyorlash va ularni qabul qilib olishni kafillari

Uzluksiz ta'lim

3. Malakali raqobatbardosh kadrlar tayyorlashning asosi bo'lib, ta'limning barcha
turlarini, davlat va ta'lim standartlarini kadrlar tayyorlash tizimi tuzilmasi va uning
faoliyat ko'rsatish muhitini o'z ichiga oladi

Fan

4. Yuqori malakali mutaxassislar tayyorlovchi va ulardan foydalanuvchi ilg'or
pedagogik axborot texnologiyalarini ishlab chiquvchi

Ishlab chiqarish

5. Kadrlarga bo'lgan ehtiyojni, shuningdek ularni tayyorgarlik sifati va saviyasiga
nisbatan qo'yiladigan talablarni belgilovchi asosiy buyurtmachi, kadrlar tayyorlash
tizimini moliya va moddiy-texnika jihatidan ta'minlash jarayoninig qatnashchisi

Ta'lim yo'nalishida murojaatnomada belgilangan vazifalar quyidagicha bo'ldi: Maktab
bitiruvchilarining oliy ta'limga qamrovi 25 foizdan 50-60 foizga etkaziladi; OTM
davlat granti asosida qabul ikki barobar oshiriladi, shuningdek, qizlar uchun alohida
davlat grantlari joriy etiladi; O'qishga kirish soddalashtiriladi; Ona tili bo'yicha
bilimlarni baholashning milliy test tizimi paydo bo'ladi; Mutaxassislikka aloqasi
bo'lmagan fanlar soni ikki baravarga kamayadi; Oliy ta'lim o'quv jarayonida kredit-
modul tizimi joriy etiladi; Pedagogik ta'limning 6ta yo'nalishi bo'yicha o'qish muddati

3 yil etib belgilanadi; 10ta OTM o'zini-o'zi moliyalash tizimiga o'tib, kamida 5ta OTM transformasiya qilinadi

Bundan tashqari, maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarni bog'chalarga qamrab olish ko'rsatkichini 60 foizga etkazish ko'zlanmoqda. Shu bilan birga, 6 yoshli bolalarni maktabga tayyorlash tizimini joriy qilish davom ettiriladi. Shu maqsadda 130 mlrd so'm mablag'ajratiladi. 2020 yilda 36ta yangi maktab qurilib, 216tasi kapital ta'mirdan chiqariladi. Ushbu ishlarga esa 1,7 trln so'm mablag'sarflanishi rejalashtirilgan. Joriy yilda 55ta xususiy maktab tashkil etilishi, ularning respublikadagi umumiy soni 141taga etkazilishi bildirildi. Yuqori malakali o'qituvchilar maoshini yanada oshirish masalasi davom etadi. Professional kasb-hunar ta'limda yangi tizim yo'lga qo'yiladi: 340ta kasb-hunar maktabi, 147ta kollej va 143ta texnikum tashkil etiladi. Milliy malaka tizimi ishlab chiqiladi, natijada 9000ga yaqin kasblar bo'yicha kadrlar tayyorlanadi.

Foydalanuvchi adabyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Ta'lim vazirligi materiallari.
2. Ta'lim islohotlariga doir ilmiy maqolalar.
3. O'zbek, rus va ingliz tillaridagi o'quv materiallari.
4. <https://staff.tiiame.uz/storage/users/435/presentations/xJJryT8TC9bxgbzqdHiLIPaq9IGUzrcggasSj97O.pdf>

